

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.629/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 19 februari 2004 door de Voorzitter van het Vlaams Parlement verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorstel van decreet "houdende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie" (Parl. St., Vl. Parl., 2003-2004, nr. 1824/1), heeft op 16 maart 2004 het volgende advies gegeven:

STREKKING VAN HET VOORSTEL

Het om advies voorgelegde voorstel van decreet strekt tot regeling van de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Aan de Vlaamse regering wordt de opdracht verleend om een lijst vast te stellen van de wapens, de munitie en het speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel of de daaraan verbonden technologie, waarvan de in-, uit- en doorvoer verboden zijn (artikel 3, eerste lid). Daarnaast wordt de Vlaamse regering ermee belast een vergunningstelsel uit te werken voor de in-, uit- en doorvoer van de overige zo-even vermelde wapens, munitie, materieel of technologie (artikel 3, tweede lid), waaromtrent zij de toekennings- en gebruiksvoorwaarden en bijzondere voorwaarden inzake niet-wederuitvoer, vervoer en eindbestemming bepaalt (artikel 4, eerste lid). Zij dient voor de toekenning van de vergunningen het advies in te winnen van het Vlaams Parlement (artikel 4, tweede lid)

In artikel 5 van het voorstel worden een aantal gevallen opgesomd waarin een aanvraag tot het verkrijgen van een uitvoer- of doorvoervergunning moet worden verworpen (artikel 5, § 1). Bij de toekenning van de vergunningen moet rekening worden gehouden met enkele nader omschreven criteria (artikel 5, § 2). Ook wordt de informatie-uitwisseling met de landen van de Europese Unie geregeld (artikel 6).

Bij artikel 7 van het voorstel wordt aan de Vlaamse regering de bevoegdheid toegekend om bijzondere voorwaarden op te leggen inzake de toekenning en het gebruik van de vergunningen. Ook wordt voorzien in een mogelijkheid tot schorsing of intrekking van een toegekende vergunning in het geval dat bijzondere of uitzonderlijke omstandigheden zulks vereisen (artikel 8), en in de mogelijkheid van een tijdelijke weigering tot het verlenen van een vergunning in een aantal gevallen (artikel 14).

Voorts bevat het voorstel een bepaling op grond waarvan de krediet- en verzekeringsinstellingen slechts kunnen deelhebben aan een transactie inzake de in-, uit- of doorvoer van wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel onder de opschortende voorwaarde dat "de begunstigde van het krediet

.../...

of van de verzekering een geldige vergunning heeft gekregen voor de in-, uit- of doorvoer, op het ogenblik dat zijn contract definitief geworden is en er een begin van uitvoering aan moet worden gegeven" (artikel 9). Ook is een bepaling opgenomen waarbij aan iedere in-, uit- of doorvoerder of iedere betrokken krediet- of verzekeringsinstelling de verplichting wordt opgelegd om op vraag van de bevoegde autoriteiten alle nodige inlichtingen te verstrekken of inzage te verlenen in alle stukken waardoor kan worden nagegaan of de bij het voorgestelde decreet vastgestelde bepalingen zijn nagekomen (artikel 10).

Het voorstel bevat nog een straf- en een toezichtsbepaling (artikelen 11 en 12), en kent aan de openbare instellingen en verenigingen die op de dag van de feiten ten minste vijf jaar rechtspersoonlijkheid hebben en zich statutair tot doel stellen de rechten van de mens te verdedigen, het recht toe om in rechte op te treden in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van het decreet dat thans in de vorm van een voorstel voorligt, aanleiding kan geven wanneer afbreuk wordt gedaan aan hun statutair doel (artikel 13). Tenslotte wordt ook een rapportageverplichting aan het Vlaams Parlement over de toepassing van het decreet ingesteld (artikel 15).

BEVOEGDHEID VAN HET VLAAMSE GEWEST

1. De voorgestelde regeling vindt, in haar geheel genomen, bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, en vijfde lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Op grond van die bepalingen zijn de gewesten bevoegd voor de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en de daaraan verbonden technologie evenals van producten of technologieën voor tweeeërlei gebruik, onverminderd de federale bevoegdheid inzake de in- en uitvoer met betrekking tot het leger en de politie en met naleving van de criteria vastgesteld in de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer.

2. Krachtens artikel 2, 2°, van het voorstel is het ook van toepassing op de "productie ervan ¹ onder vergunning in derde landen buiten de Europese Unie" ². Die uitbreiding van het toepassingsgebied van de voorgestelde regeling is niet conform artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4° en vijfde lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, die enkel betrekking hebben op de in-, uit- en doorvoer van wapens etc., maar niet op de productie ervan, onder licentie, in derde landen.

Daarenboven lijkt de bepaling moeilijk inpasbaar binnen de territoriale bevoegdheid van de onderscheiden gewesten die hun bevoegdheden in beginsel slechts kunnen uitoefenen met betrekking tot de in de artikelen 5 van de Grondwet en 2 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 omschreven gebieden.

3. Zoals het Arbitragehof er reeds meerdere malen heeft op gewezen, dienen de onderscheiden wetgevers bij de uitoefening van hun bevoegdheden het evenredigheidsbeginsel in acht te nemen, hetgeen inhoudt dat zij, ook al blijven zij binnen de grenzen van hun bevoegdheden, niet op overdreven wijze afbreuk mogen doen aan de bevoegdheden die aan de andere wetgevers zijn toegewezen, met name door de uitoefening daarvan onmogelijk of overdreven moeilijk te maken ³.

¹Bedoeld worden de daarvoren opgesomde wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

²Ondanks de gebrekkige redactie van artikel 2, 2°, en de vraag naar de inpasbaarheid van die bepalingen binnen het geheel van de voorgestelde regeling, lijkt zulks de bedoeling zijn.

³Zie de rechtspraak aangehaald door J. VELAERS, De Grondwet en de Raad van State, afdeling Wetgeving, 1999, 269, noot 111 en Arbitragehof, nr. 102/99, 30 september 1999, B.9.2.; Arbitragehof, nr. 74/2000, 14 juni 2000, B.5.4.; Arbitragehof, nr. 76/2000, 21 juni 2000, B.4.3.; Arbitragehof, nr. 122/2000, 29 november 2000, B.8.; Arbitragehof, nr. 14/2001, 14 februari 2001, B.8.2.; Arbitragehof, nr. 36/2001, 13 maart 2001, B.5.

Gelet op de nauwe samenhang die er bestaat tussen de bij artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de gewesten toegekende bevoegdheid en de federale bevoegdheden inzake buitenlands beleid, waarvan aan de Koning krachtens artikel 167, § 1, van de Grondwet de leiding toekomt, zullen de gewesten, bij de uitoefening van de zo-even genoemde bevoegdheid ervoor dienen te waken de fundamentele beleidskeuzes van de federale overheid inzake buitenlands beleid niet in het gedrang te brengen. In dit verband zal het Vlaams Parlement met name dienen te onderzoeken of het in artikel 5, § 1, 4°, g), van het voorstel vermelde criterium gehandhaafd kan blijven.

4. Er kan in artikel 12, eerste lid, niet worden verwezen naar de ambtenaren van de administratie der Douane en Accijnzen, nu die ambtenaren ten gevolge van de regionalisering van de aangelegenheid van de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, niet langer bevoegd zijn om toezicht te houden op de regelgeving met betrekking tot die aangelegenheid. Daarenboven kunnen geen andere federale ambtenaren, zoals deze van de Economische Algemene Inspectie, bevoegd worden gemaakt om toezicht uit te oefenen op het decreet dat thans in de vorm van een voorstel voorligt. Behoudens de officieren van gerechtelijke politie, die, krachtens de bestaande federale regels inzake de strafvordering, een algemene toezichtsbevoegdheid hebben, kunnen enkel ambtenaren afhankelijk van het Vlaamse Gewest worden aangewezen om overtredingen van decreten of hun uitvoeringsbesluiten op te sporen ⁴.

5. In artikel 13 wordt aan openbare instellingen en verenigingen wier statutair doel de verdediging van de rechten van de mens en het "bewerkstelligen" van de vrede betreft, het recht toegekend om in rechte op te treden "in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van het decreet aanleiding kan geven, wanneer afbreuk is gedaan aan hetgeen zij statutair nastreven". Aldus regelt de decreetgever een aspect van de procedure voor de

⁴Gelet op de sterke verwevenheid met de douanewetgeving en op het gegeven dat de federale overheid bevoegd blijft voor andere vergunningen voor in-, uit- of doorvoer (artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980), zou daaromtrent wel een samenwerkingsakkoord met de federale overheid kunnen worden gesloten.

rechtscolleges, die in beginsel moet worden geacht tot de residuaire bevoegdheid van de federale overheid te behoren ⁵.

Het is derhalve slechts door zich te beroepen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dat de gewestwetgever het vermelde recht zou kunnen toekennen. Daartoe is vereist dat de toekenning van dat recht noodzakelijk is om het beleid van het gewest inzake wapenexport tot een goed einde te brengen. Bovendien moet de betreden federale aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling lenen en mag de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal zijn ⁶, wat in casu het geval is.

Met betrekking tot het noodzakelijksvereiste verdient het aanbeveling om tijdens de parlementaire voorbereiding op een nauwkeurige wijze de redenen uiteen te zetten van de toekenning van de genoemde bevoegdheid om in rechte op te treden, om de decreetgever in staat te stellen te oordelen over het vervuld zijn van deze voorwaarde.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. In de artikelen 2, 2°, 3, 4 en 7 van het voorstel wordt het regelen van essentiële elementen van de aangelegenheid van de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, aan de Vlaamse regering gedelegeerd. Zo wordt het bepalen van het toepassingsgebied van de regeling in ruime mate overgelaten aan de Vlaamse regering (artikel 2, 2°), en wordt haar de bevoegdheid toegekend tot het vaststellen van een lijst van de producten, materieel of technologieën waarvan de in-, uit- en doorvoer verboden zijn (artikel 3, eerste lid), evenals tot het vaststellen van een stelsel

⁵Zie: Arbitragehof, nr. 49/93, 24 juni 1993, B.4.; Arbitragehof, nr. 19/2001, 14 februari 2001, B.4.2.; Arbitragehof, nr. 85/2002, 8 mei 2002, B.5.2.; Arbitragehof, nr. 58/2003, 14 mei 2003, B.5.2; Arbitragehof, nr. 126/2003, 1 oktober 2003, B.5.2; Arbitragehof, 26 november 2003, B.2.4; Arbitragehof, nr. 171/2003, 17 december 2003, B.3.2.

⁶Zie o.m. Arbitragehof, nr. 189/2002, 19 december 2002 en Arbitragehof, nr. 49/2003, 30 april 2003, waar bovendien wordt geoordeeld dat de beoordeling van het noodzakelijkheidsvereiste door de decreetgever slechts door het Arbitragehof kan worden gecensureerd indien ze kennelijk onjuist is.

van vergunningen voor de in-, uit- of doorvoer ervan (artikel 3, tweede lid) en het bepalen van de algemene toekennings- en gebruiksvoorwaarden van de vergunningen en de bijzondere voorwaarden inzake niet-wederuitvoer, vervoer en eindbestemming ervan (artikel 4) en het bepalen van bijzondere voorwaarden inzake toekenning en gebruik van de vergunningen (artikel 7). Tevens wordt aan de Vlaamse regering een bijzondere ruime appreciatiebevoegdheid toegekend om, wanneer "bijzondere" of "uitzonderlijke" omstandigheden zulks wettigen, de "geldigheid" van lopende vergunningen in te trekken of te schorsen (artikel 8).

Dergelijke uiterst ruime delegaties van reglementaire bevoegdheid of het verlenen van een nagenoeg ongelimiteerde appreciatiebevoegdheid aan de Vlaamse regering zijn niet in overeenstemming te brengen met de beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht beheersen. Die beginselen vereisen dat de decreetgever zelf de basisregels vaststelt die de door hem geregelde aangelegenheden beheersen. Die werkwijze verzekert dat over de essentie van de normering een debat kan worden gevoerd in een beraadslagende vergadering die democratisch is verkozen.

In dit verband moet worden opgemerkt dat het Arbitragehof zich recentelijk bevoegd heeft verklaard om bepalingen te vernietigen of ongrondwettig te verklaren waarbij een wetgever, door de administratieve overheid op te dragen een maatregel te nemen die niet onder haar bevoegdheid valt, aldus een categorie van personen uitsluit van het optreden van een democratisch gekozen vergadering, waarin de Grondwet of de bijzondere wet voorziet⁷. Het Hof overweegt in dit verband, na de artikelen 17, 20 en 78 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in herinnering te hebben gebracht, dat "overeenkomstig de beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht regelen, de essentiële beleidskeuzen door de wetgevende vergadering (dienen) te worden vastgesteld," waaraan wordt toegevoegd dat de nadere uitwerking daarvan aan de uitvoerende macht mag worden overgelaten⁸.

Uit wat voorafgaat volgt derhalve dat in het voorstel van decreet een meer uitgewerkte regeling betreffende de genoemde aangelegenheden zal moeten worden opgenomen.

⁷Arbitragehof, nr. 31/2004, 3 maart 2004, B.5.2.

⁸Ibidem, B.5.4.

2. Bij de concrete uitwerking van het vergunningstelsel voor de in-, uit- en doorvoer van de wapens en munitie en het overige speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, zal acht moeten worden geslagen op artikel 11, lid 2, van het Verdrag van 3 februari 1958 tot instelling van de Benelux Economische Unie, naar luid waarvan "de vergunningen- en contingentenstelsels voor in-, uit- en doorvoer (...) gelijk (zijn)" ⁹.

3. Binnen de hem toegemeten tijd, waarin nog tal van andere ontwerpen dienden te worden onderzocht met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1° en 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving, niet kunnen onderzoeken of de voorgestelde regeling in al haar aspecten conform is of op een correcte wijze uitvoering geeft aan de Europeesrechtelijke regelingen inzake in-, uit- en doorvoer. Zo rijst de vraag of de voorgestelde regeling geen bepalingen dient te bevatten betreffende de producten en technologieën voor tweeeërlei gebruik, waarvan de regeling krachtens artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, eveneens aan de gewesten is overgedragen ¹⁰.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

1. Er wordt met betrekking tot de in artikel 2, 2°, vervatte delegatie aan de Vlaamse regering ¹¹ in de eerste plaats verwezen naar opmerking 1 van het onderdeel

⁹Advies nr. 20.027/9 van 28 januari 1991 over een ontwerp van wet "betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik ontworpen materieel, Parl. St., Senaat, 1990-91, 1281/1 17-20.

¹⁰Zie in dit verband verordening (EG) nr. 1334/2000 van de Raad van 22 juni 2000 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer van producten en technologie voor tweeeërlei gebruik.

¹¹Wetgevingstechnisch verdient het geen aanbeveling een delegatiebepaling op te nemen in een artikel waarin begrippen worden gedefinieerd. De bedoelde delegatie

"algemene opmerkingen" van dit advies. Door het aan de Vlaamse regering over te laten te bepalen wat wordt beschouwd als "wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie", wordt aan de Vlaamse regering een te weinig begrensde delegatie verleend om het toepassingsgebied te bepalen van het decreet.

In het voorstel zou minstens een nadere omschrijving moeten worden opgenomen omtrent het bedoelde materieel. Het is pas dan dat aan de regering de opdracht kan worden gegeven om het zo-even aangehaalde begrip nader te preciseren.

Artikelen 3 en 4

1. Er wordt met betrekking tot de in de artikelen 3 en 4 voorkomende delegaties aan de Vlaamse regering verwezen naar opmerking 1 van het onderdeel "algemene opmerkingen" van dit advies.

2. Er dient in artikel 4 nader te worden bepaald wat wordt verstaan onder de "vereenvoudigde en versnelde procedures" bedoeld in het eerste lid van dat artikel.

Artikel 5

1. De in artikel 5, § 1, 2°, vermelde Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer van 8 juni 1998, waaraan ook wordt gerefereerd in artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, lijkt niet het voorwerp uit te maken van een officiële bekendmaking.

Teneinde conform het bepaalde in artikel 22 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 te zijn en om de rechtszekerheid en de toegankelijkheid van de regelgeving te waarborgen, dienen de in de genoemde gedragscode opgenomen criteria,

wordt beter in een autonome bepaling opgenomen.

.../...

die overigens de in het voorstel opgenomen criteria overlappen, ook in het voorstel te worden opgenomen.

2. Met betrekking tot artikel 5, § 1, 4°, g), wordt verwezen naar opmerking 3 van het onderdeel "bevoegdheid van het Vlaamse Gewest" van dit advies.

3. Artikel 5, § 1, 5°, dient op een meer juridische wijze te worden geformuleerd.

4. Men late artikel 5, § 2, aanvangen als volgt: "Bij de toekenning van de vergunningen wordt rekening gehouden met ...".

Artikel 6

Artikel 6, laatste lid, kan, voor zover de Raad van State bekend, thans enkel betrekking hebben op het Waalse Gewest en op het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Voor zoverre er in de toekomst deelgebieden uit andere landen bevoegd zouden worden inzake wapenexport, of mocht dit toch reeds het geval zijn, dan dient ervoor te worden gewaakt dat bij de toepassing van de in artikel 6 bedoelde informatie- en raadplegingsverplichting rekening wordt gehouden met de grondwettelijke regels van de betrokken lidstaat van de Europese Unie. Het bezitten van een bevoegdheid op internrechtelijk vlak, impliceert immers niet noodzakelijk een internationaalrechtelijke bevoegdheid met betrekking tot de aangelegenheid waarop de internrechtelijke bevoegdheid betrekking heeft.

De redactie van artikel 6, laatste lid, wordt best aangepast teneinde rekening te kunnen houden met wat zo-even werd opgemerkt.

Artikel 7

1. Er wordt in de eerste plaats verwezen naar opmerking 1 in het onderdeel "algemene opmerkingen" van dit advies.

.../...

2. Uit het geheel van artikel 7 lijkt te mogen worden afgeleid dat geval per geval bijzondere voorwaarden kunnen worden verbonden aan de afgifte van een vergunning. Zulks gebeurt dan evenwel niet bij wege van een verordening of bij wege van onderrichtingen aan die diensten die zijn belast met de afgifte van de vergunningen, maar wel bij een individuele beslissing.

De zinsnede "ofwel door een verordening, ofwel door het uitvaardigen van onderrichtingen voor de diensten, belast met het afgeven van de vergunningen" lijkt dan ook beter te kunnen vervallen ¹².

Artikel 8

1. Ook met betrekking tot artikel 8 kan worden verwezen naar opmerking 1 in het onderdeel "algemene opmerkingen" van dit advies. Dit betekent dat de begrippen "bijzondere omstandigheden" (artikel 8, eerste lid) en "uitzonderlijke omstandigheden" (artikel 8, tweede lid) in het voorstel zelf moeten worden omschreven, evenals dat moet worden bepaald waaruit de "bijzondere maatregelen", bedoeld in artikel 8, derde lid, kunnen bestaan.

2. De Raad van State, afdeling wetgeving, ziet niet welke de juiste draagwijdte is van artikel 8, tweede lid, van het voorstel, gelezen in samenhang met artikel 8, eerste lid, ervan, en ziet derhalve af van het maken van opmerkingen bij die bepaling ¹³.

Artikel 10

¹²Dit neemt niet weg dat bij een rondzendbrief gedragslijnen kunnen worden uitgetekend, onder voorbehoud van een concrete toetsing geval per geval. Zulks dient evenwel niet bij decreet te worden bepaald.

¹³Zie evenwel, met betrekking tot de "onderrichtingen aan de diensten", opmerking 2 bij artikel 7 en de vorige voetnoot.

Er dient te worden gespecificeerd wat in artikel 10 wordt verstaan onder het begrip "bevoegde autoriteiten".

Artikel 11

1. Het huidige artikel 11 dient als laatste artikel te worden opgenomen.
2. In artikel 11, eerste lid, wordt met betrekking tot de strafmaat op de erin bedoelde overtredingen verwezen naar een federale wet. Die bepaling zou zo kunnen worden geïnterpreteerd dat ze als gevolg heeft dat, wanneer de federale wetgever de in die wet bedoelde straffen wijzigt, zulks ook het geval zou zijn voor de overtredingen die zijn omschreven in het decreet dat thans in de vorm van een voorstel voorligt.

Zulks is evenwel in strijd met het uit de artikelen 14 van de Grondwet en 11, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voortvloeiende beginsel dat enkel de bevoegde wetgever de straffen kan bepalen op de overtredingen van de normen die hij uitvaardigt.

In artikel 11, eerste lid, dienen de erin bedoelde straffen uitdrukkelijk te worden vermeld, en niet bij wijze van verwijzing ¹⁴.

2. Veeleer dan het begrip "poging" te verruimen, kan in artikel 11, tweede lid, een autonome strafbepaling worden opgenomen.

Die bepaling kan aanvangen als volgt:

¹⁴Behoudt men desondanks de verwijzing, dan mag artikel 11, eerste lid, enkel zo worden geïnterpreteerd als verwijzende naar de erin bedoelde straffen zoals die van kracht waren op de dag van inwerkingtreding van het decreet dat thans in ontwerpvorm voorligt. Dat procédé verdient evenwel omwille van rechtszekerheidsoverwegingen geen aanbeveling.

"Met dezelfde straffen wordt gestraft, hij die ...".

Artikel 12

1. Er wordt verwezen naar opmerking 4 van het onderdeel "Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest" van dit advies.

2. Gelet op de artikelen 68 en 69 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dient de bevoegdheidsdelegatie aan de "minister" in artikel 12, eerste lid, te worden vervangen door een bevoegdheidsdelegatie aan de Vlaamse regering, die, in voorkomend geval, de haar bij die bepaling toegekende bevoegdheid kan subdelegeren aan de betrokken minister.

Artikel 13

Zo artikel 13 behouden kan blijven¹⁵, schrijve men in dat artikel "openbare instellingen" in plaats van "instellingen van openbaar nut" en, zo met het woord "verenigingen" de vzw's worden bedoeld, "verenigingen zonder winstoogmerk" in plaats van "verenigingen".

Artikel 14

Artikel 14 van het voorstel zou beter aansluiten bij artikel 8 ervan.

¹⁵Zie opmerking 4 van het onderdeel "Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest" van dit advies.

Artikel 15

In artikel 15, eerste lid, laatste streepje ¹⁶, wordt gewag gemaakt van de "Europese gedragscode".

Die code dient met haar volledige opschrift te worden vermeld.

Slotopmerkingen

1. Het verdient aanbeveling bepalingen van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie die impliciet worden opgeheven, voor het Vlaamse Gewest ook uitdrukkelijk op te heffen.

2. In het decreet dat thans in de vorm van een voorstel voorligt, worden tal van ingrijpende bevoegdheden aan de Vlaamse regering verleend, zoals het toekennen, weigeren, schorsen en intrekken van de erin bedoelde vergunningen. Het verdient aanbeveling om de essentiële procedureregels die moeten worden gevolgd bij het aanvragen van de vergunningen en bij het daarmee gepaard gaande besluitvormingsproces, in het decreet zelf te regelen. Daarbij zal, in geval van intrekking of schorsing of voorlopige weigering van de vergunning, aandacht dienen te worden besteed aan de naleving van de hoorplicht. Krachtens dat beginsel kan, op grond van een tekortkoming, tegen niemand een maatregel worden genomen die zijn belangen ernstig kan aantasten zonder dat hij vooraf wordt gehoord. Van de aldus bedoelde hoorplicht kan enkel worden afgeweken wanneer de feiten, op basis waarvan de voorgenomen maatregel wordt overwogen, vatbaar zijn voor directe, eenvoudige, vaststelling door de overheid, wanneer de noodzaak bestaat snel op te treden of wanneer degene tegen wie de maatregel wordt overwogen, niet binnen een rechtelijke termijn kan worden bereikt ¹⁷.

¹⁶Wetgevingstechnisch dienen de streepjes overigens te worden vervangen door de vermeldingen "1°", "2°", "3°", enzovoort.

¹⁷Raadpleeg o.m. I. OPDEBEEK, "Het recht van verdediging en het recht om zijn standpunt naar voren te brengen", in I. OPDEBEEK (ed.), Algemene beginselen van behoorlijk bestuur, Deurne, 1993, (51), 66-69, met verwijzingen.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, J. SMETS,	staatsraden,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. STEEN, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME